

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Приймальна комісія

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для вступників на навчання за освітнім ступенем «бакалавр»
за спеціальністю 053 «Психологія»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена відповідно до освітньо- професійної програми (ОПП) підготовки фахівців за спеціальністю 053 – Психологія галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Прийом абітурієнтів, які здобули освітній ступінь (ОС) молодший спеціаліст, для здобуття ОС бакалавр, за спеціальністю 053 – Психологія, проводиться за результатами фахових вступних випробувань із професійно-орієнтованих навчальних дисциплін. Вони відбуваються у формі письмового/усного випробування.

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь і навичок, здобутих у результаті вивчення нормативних і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівця фахівців ОКР «молодший спеціаліст».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін передбачених навчальним планом для підготовки за ОС бакалавр за спеціальністю 053 – Психологія, абітурієнти повинні мати базову вищу освіту за напрямом «молодший спеціаліст».

Також вступники повинні володіти наступними компетенціями у галузі психології:

- класифікувати та розрізняти психологічні явища та процеси;
- впевнено характеризувати людину з точки зору її психічних процесів та станів;
- володіти методиками дослідження особистості;
- збирати та обробляти емпіричний матеріал, застосовувати психологічні методики з метою вивчення особистості;
- досліджувати психологічні стани особистості;

- враховувати психологічні особливості людини в процесі відбору кандидатів на роботу, навчання та професійній діяльності, в реальних умовах спілкування та взаємодії;
- аналізувати методи виховної роботи з персоналом;
- досліджувати, попереджати та розв'язувати конфліктні ситуації в колективі;
- володіти техніками психокорекційної роботи;
- проводити заходи з психологічного консультування персоналом.

Обов'язковою умовою також є володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програма вступного випробування розкриває структуру та зміст іспиту для конкурсного зарахування до ДВНЗ «УжНУ» на навчання за першим освітнім рівнем «бакалавр» за спеціальністю 053 – Психологія, галузі знань 05 соціальні та поведінкові науки.

Зміст складено у відповідності до вимог професійної підготовки фахівців даної спеціальності, що зазначені в освітньо-професійній програмі (ОПП). Відбір навчальних дисциплін і переліку тем програми заснований на комплексному підході до психології як науки і практичної діяльності. До іспиту допускаються особи, які успішно пройшли всі попередні атестаційні випробування, передбачені навчальним планом. У зв'язку з тим, що міждисциплінарний вступний іспит носить комплексний характер, при підготовці до нього студенти повинні, в першу чергу, вивчити рекомендовану в програмі літературу і повторити матеріали лекційного курсу із вказаних дисциплін. Важливим етапом підготовки до міждисциплінарного іспиту є прослуховування оглядових лекцій, на яких студент має можливість під керівництвом викладача уточнити незрозумілі питання, поповнити запас знань через обговорення у групі.

При розробці програми іспиту застосовані такі основні методичні підходи:

1. Для перевірки відповідності знань випускників та їх практичної підготовки вимогам кваліфікаційної характеристики до розділів програми вступного іспиту включені навчальні дисципліни, які студент мав опанувати на рівні бакалаврату, щоб мати можливість працювати за професією.

2. Вступне випробування має комплексний характер, тому його програма складається з узагальнених розділів програм профільюючих дисциплін для оцінки загального рівня кваліфікації випускника.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

ОС бакалавр:

1.Психологія

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ УСНОГО (ПИСЬМОВОГО) ВИПРОБОВУВАННЯ

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Психологія як наука. Предмет і завдання психології.

Психологія як наука про закономірності виникнення і функціонування психіки. Місце психології в системі наук про людину. Основні напрями психологічної науки: психоаналіз, гуманістична психологія, біхевіоризм, когнітивна психологія, транс персональна психологія та ін.

Методологічні принципи психології: принцип детермінізму, єдності свідомості і діяльності, розвитку, об'єктивності, системного підходу та їх втілення в методах психології. Основні методи психології: спостереження і експеримент. Допоміжні методи психології : опитування (анкетування і інтерв'ю), тестування, вивчення продуктів діяльності. Проблема надійності і валідності результатів психологічного дослідження.

Виникнення і розвиток психіки.

Форми відображення дійсності: фізична, біологічна, психічна. Психіка як функція високоорганізованої матерії. Взаємозв'язок психіки з нервовою системою. Функціональна асиметрія великих півкуль головного мозку. Рефлекс як основна форма взаємодії організму з середовищем. Умовні і безумовні рефлекси.

Розвиток психіки у філогенезі: елементарна чутливість, предметно-перцептивний рівень, інтелект. Взаємозв'язок рівня розвитку психіки і форм поведінки тварин. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки: зміст і умови виникнення. Відмінності між психікою тварин і свідомістю людини. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме. Неусвідомлювані психічні явища: передсвідоме, підсвідоме, надсвідоме.

Форми прояву психіки: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості особистості.

Зміст і структура особистості

Поняття про особистість. Індивід, особистість, індивідуальність, суб'єкт як характеристики людини. Психологічна специфіка особистості: усталеність, цілісність, активність. Структура особистості. Рушійні сили розвитку особистості: різні психологічні підходи.

Самосвідомість особистості

Самосвідомість особистості: зміст і структура. Я-концепція особистості. Я-образ як сукупність уявлень особистості про себе. Самооцінка і рівень домагань як центральні характеристики самосвідомості особистості. Механізми та шляхи розвитку самосвідомості.

Мотиваційна сфера особистості.

Мотиваційна сфера особистості. Потреби і мотиви. Мотивація. Спрямованість особистості: зміст, види, форми прояву.

Умови розвитку мотивації особистості.

Діяльність як умова розвитку особистості

Діяльність як цілеспрямована і усвідомлена активність особистості. Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. Дії і операції. Складові і засоби дій. Уміння й навички. Види діяльності: праця, спілкування, гра.

Спілкування як умова розвитку особистості

Спілкування як умова формування особистості. Структура спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. Спілкування як обмін вербальною і невербальною інформацією. Спілкування як міжособистісна взаємодія. Взаємодія людей у соціальних групах. Види груп. Групові феномени: конформізм, „зсув ризику”, лідерство. Спілкування як сприймання людьми один одного. Ефекти сприймання.

Психологічні механізми впливу в процесі спілкування: переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування. Умови підвищення ефективності спілкування. Формування атракції.

Відчуття

Відчуття як найпростіший пізнавальний психічний процес. Поняття про сенсорну депривацію. Основні теоретичні підходи до вивчення відчуттів: теорії емпіризму, соліпсизму, специфічної енергії органів чуття та рефлекторна.

Види відчуттів та їх особливості. Зорові відчуття світла та кольору: яскравість, контраст, кольоровий тон, насиченість. Феномен Пуркін'є. Ахроматичний контраст (контраст яскравості), хроматичний контраст. Трикомпонентна теорія кольорового зору.

Слухові відчуття тону і шуму: висота, голосність, тембр звуку. Поняття про консонанс і дисонанс. Психоакустичний ефект.

Нюхові відчуття камфорного, мускусного, квіткового, м'ятного, ефірного, їдкого та гнилого запаху. Стереохімічна теорія нюху. Смакові відчуття солодкого, гіркого, солоного, кислого. Тактильні відчуття доторку і тиску. Температурні відчуття холоду і тепла. Больові відчуття. Статичні відчуття рівноваги (вестибулярні). Кінестетичні відчуття руху і положення тіла у просторі. Дотикові відчуття: мономануальний і бімануальний дотик. Вібраційні відчуття. Органічні відчуття.

Класифікації відчуттів: систематична та структурно-генезисна. Екстероцептивні, інтероцептивні та пропріоцептивні відчуття. Специфічні та неспецифічні відчуття. Мономодальні та інтермодальні відчуття. Контактні та дотикові відчуття. Протопатичні та епікритичні відчуття.

Загальні властивості відчуттів: модальність, просторово-часові характеристики, інтенсивність. Закономірності відчуттів. Абсолютна чутливість (нижня та верхня); поріг абсолютної чутливості. Диференційна чутливість; поріг диференційної чутливості. Дріб Вебера. Основний психофізичний закон та його форми (логарифмічний закон Г. Фехнера, степеневий закон С. Стивенса, узагальнений психофізичний закон Ю. Забродіна). Адаптація відчуттів: негативна та позитивна. Взаємодія відчуттів. Сенсibiliзація та синестезія. Контраст відчуттів.

Сприймання

Загальна характеристика сприймання. Основні теоретичні підходи до вивчення сприймань: теорії структуралізму, гештальтпсихології, екологічна та конструктивістська.

Види сприймання та їх класифікація. Класифікація за провідним аналізатором. Зорове, слухове та дотикове сприймання. Мікро- та макрорухи очей та пальців. Фонематичний слух. Поняття про гаптичний образ.

Класифікація за метою діяльності. Мимовільне та довільне сприймання. Спостереження та спостережливість.

Класифікація за основною формою існування матерії. Сприймання простору: форми, величини, відстані, об'ємності та напрямку. Гострота зору. Акомодація та конвергенція. Окомір людини. Монокулярний паралакс руху. Бінокулярний та монокулярний стереоефекти. Кореспондуючі та диспаратні точки. Кінетичний ефект глибини. Закон тотожного напрямку. Бінауральне слухання. Зорові ілюзії. Сприймання часу: тривалості, швидкості, послідовності. Фактори, що впливають на сприймання часу. Сприймання руху: швидкості, прискорення та напрямку. Сприймання справжнього та ілюзорного руху. Стробоскопічний рух. Фі-феномен.

Особливості сприймання. Предметність сприймання. Феномен виділення фігури з фона. Структурність сприймання. Цілісність сприймання. Феномен подвійних зображень. Закони цілісного сприймання форми. Константність сприймання. Апперцепція сприймання. Стійка та тимчасова апперцепція. Осмисленість та узагальненість сприймання. Вибірковість сприймання. Індивідуальні відмінності сприймання. Поняття про візуалів, аудіалів та кінестетиків. Типи сприймання: аналітичний та синтетичний, суб'єктивний та об'єктивний, художній та мислительний.

Пам'ять

Поняття про пам'ять та її основні функції. Основні теоретичні підходи до вивчення пам'яті: фізіологічний, біохімічний, інформаційно-кібернетичний, психологічний. Психологічні теорії пам'яті: асоціативна, гештальттеорія, біхевіоральна, психоаналітична, діяльнісна, когнітивна. Експериментальні дослідження проблем пам'яті на теренах України.

Види пам'яті та їх класифікація. Класифікація за тривалістю закріплення та зберігання матеріалу: миттєва (сенсорна), короткотривала, довготривала. Іконічна та екоїчна пам'ять. Оперативна пам'ять. Класифікація за характером психічної активності (за змістом): рухова, емоційна, образна, вербальна (словесно-логічна). Класифікація за ступенем розуміння матеріалу: механічна, логічна. Класифікація за характером цілей діяльності: мимовільна, довільна.

Процеси пам'яті. Запамятовування; умови успішного запам'ятовування. Ефект Зейгарнік. Організація процесу заучування. Основні форми заучування: дослівне, близьке до тексту, смислове. Закон Йоста. Роль повторення у запам'ятовуванні матеріалу. Ефективна організація повторення. Збереження; умови успішного збереження. Ефект краю. Відтворення та його різновиди: впізнавання, власне відтворення, пригадування, згадування.

Умови успішного пригадування. Прийоми пригадування. Забування: тривале та тимчасове. Проактивна та ретроактивна інтерференція. Теорії забування. Умови забування. Криві збереження (забування) Г. Еббінгауза та Г. П'єрона. Феномен ремінісценції. Індивідуальні відмінності пам'яті. Типи образної пам'яті. Ейдетична пам'ять.

Мислення

Мислення як вища форма пізнавальної діяльності. Суттєві ознаки чуттєвого та логічного пізнання. Основні детермінанти процесу мислення (ситуативні специфічні і неспецифічні, постійні специфічні і неспецифічні). Ефект соціальної інгібіції та фасилітації.

Основні теоретичні підходи до вивчення мислення в психології: механістичний (асоціанізм, біхевіоризм, когнітивна психологія); телеологічний (Вюрцбургська школа); цілісний (гештальтпсихологія); генезисний (операціональна теорія інтелекту); особистісний, або мотиваційний (психоаналіз, гуманістична психологія); історичний (французька соціологічна школа, культурно-історична концепція); діяльнісний (теорія поетапного формування розумових дій).

Види мислення та їх класифікація: генезисна та функціональна. Класифікація за характером об'єкта мислительної діяльності (формою): наочно-дійове, наочно-образне, репродуктивно-образне і понятійне. Класифікація за ступенем новизни і оригінальності: репродуктивне, продуктивне, творче. Класифікація за характером задач: практичне і теоретичне. Класифікація за засобами дії: вербальне і невербальне. Класифікація за розгорненням: інтуїтивне і дискурсивне. Класифікація за ступенем реальності: реалістичне і аутистичне. Класифікація за впливом на емоційну сферу людини: позитивне і негативне.

Основні стадії (фазова динаміка) процесу логічного та творчого мислення. Основні мисленнєві операції людини: порівняння, аналіз, синтез, узагальнення, класифікація, систематизація, абстрагування, конкретизація.

Логічні форми мислення: поняття, судження, умовиводи. Різновиди понять: родові та видові, загальні та одиничні, конкретні та абстрактні. Способи означення понять. Різновиди суджень: істинні і хибні; поодинокі, часткові і загальні; прості і складні; ствердні і заперечні. Силогізми як найпростіша форма умовиводу. Різновиди умовиводів: за аналогією, індуктивні та дедуктивні; вірні та хибні.

Індивідуальні відмінності мислення. Типи розуму. Інтелектуальні стилі

Мовлення

Поняття про мову та мовлення. Фонологія, синтаксис та семантика. Функції мовлення у спілкуванні, мисленні, управлінні, суспільстві.

Психолінгвістичні теорії розвитку мовлення: научіння, преформістська, релятивістська, конструктивістська.

Види мовлення. Зовнішнє мовлення. Усне, писемне та афективне мовлення. Діалогічне та монологічне мовлення. Піктографічне, ідеографічне, складове та літерно-звукове. Егоцентричне мовлення. Погляди Ж. Піаже та Л. Виготського на егоцентричне мовлення. Внутрішнє мовлення.

Психологічні механізми породження, сприймання і розуміння мовлення. Моделі Л. Виготського, М. Жінкіна, О. Леонтьєва, Т. Ушакової, І. Зимньої, М. Гаррета. Поняття про універсальний предметний код (М. Жінкін).

Основні особливості мовлення: змістовність, зрозумілість, виразність, дієвість. Індивідуальні відмінності мовлення. Стили мовлення.

Уява

Загальне поняття про уяву. Співвідношення понять „уява” та „фантазія”. Уява і пам’ять, уява і творче мислення, уява і творчість. Основні функції уяви.

Основні теоретичні підходи до вивчення уяви: філософія раціоналізму, асоціативна психологія, психоаналіз. Психологічні механізми уяви: гіпотези рекомбінації, спроб і помилок, випадкових знахідок, впізнавання творчих ідей, синестезії.

Види уяви та їх класифікація. Класифікація за змістом: художня, наукова, технічна тощо. Класифікація за характером психічної активності: пасивна і активна. Класифікація за характером цілей діяльності: мимовільна і довільна. Класифікація за ступенем новизни і оригінальності: репродуктивна і творча. Класифікація за ступенем реальності: реалістична і фантастична. Класифікація за просторовими характеристиками об’єктів, що уявляються: просторова і непросторова. Класифікація за характером образів, якими оперує людина: конкретна і абстрактна. Класифікація за провідною роллю

психічних процесів: інтелектуальна і емоційна. Мрія як особливий вид уяви. Роль мрій у психічному житті людини.

Прийоми створення образів уяви: аглютинація, доповнення, комбінування, гіперболізація, акцентування, літота, якісне перетворення, типізація, схематизація, перенесення, аналогія та реконструювання. Індивідуальні відмінності уяви.

Увага

Загальне поняття про увагу та її основні функції. Специфіка уваги у порівнянні з іншими пізнавальними психічними процесами. Уважність як психічний стан і як риса особистості. Причини неуважності та шляхи її подолання.

Основні теоретичні підходи до вивчення уваги: моторна, аперцептивно-волюнтаристська, емоційна, фізіологічна, діяльнісна та інформаційна.

Види уваги та їх класифікація. Класифікація за характером цілей діяльності: мимовільна, довільна і післядовільна. Чинники мимовільної, довільної та післядовільної уваги. Класифікація за спрямованістю: зовнішня та внутрішня. Класифікація за формою організації: індивідуальна, групова і колективна. Класифікація за ступенем соціалізації: природна і соціальна. Класифікація за ступенем регуляції: безпосередня і опосередкована. Класифікація за орієнтацією на конкретні психічні процеси: чуттєва та інтелектуальна.

Основні властивості уваги: обсяг, концентрація, розсіяність, розподіл, переключення, стійкість, коливання. Уявна та справжня розсіяність уваги. Зовнішнє і внутрішнє коливання уваги.

Емоції та почуття

Поняття про емоції. Теорії емоцій: Джемса - Ланге: тривимірна теорія емоцій В. Вундта; інформаційна концепція емоцій П. Симонова. Біологічна теорія емоцій П. Анохіна. Властивості емоцій (якість, динаміка протікання, амбівалентність, полярність, активність, інтенсивність, глибина, тривалість). Класифікація емоцій. Емоційні стани. Афекти. Настрій. Емоційний стрес. Основні закономірності емоцій.

Поняття про почуття. Функції почуттів. Фізіологічні основи почуттів. Форми переживання почуттів. Соціальна обумовленість людських почуттів.

Почуття й особистість. Вищі почуття: моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні.

Співвідношення понять «емоція» та «почуття».

Воля

Поняття про волю як психічний процес. Функції волі. Воля як основа організації і саморегуляції діяльності і спілкування. Структура вольової дії. Вольовий компонент ухвалення до реалізації рішення. Взаємозв'язок мотиваційної сфери і волі. Боротьба мотивів в процесі виникнення і здійснення вольового акту. Локус контролю. Ризик і його види. Основні вольові властивості особистості.

Усвідомленість і етична регуляція вчинків як важливий етап розвитку волі. Самовиховання волі.

Темперамент

Поняття про темперамент. Основні теорії темпераменту в історії психології (гуморальна, конституційна, фізіологічна). Типи темпераментів, їхня психологічна характеристика. Основні властивості темпераменту. Компоненти темпераменту.

Прояви темпераменту в навчальній і трудовій діяльності. Типологічні основи індивідуального стилю діяльності.

Характер

Поняття про характер. Типології характеру (Е. Кречмер, У.Шелдон, Е. Фромм). Взаємозв'язок і відмінності темпераменту і характеру. Роль характеру у формуванні індивідуальності людини. Структура характеру. Основні риси типового характеру. Зовнішні ознаки характеру (вчинки і дії, особливості мови, загальний вигляд людини).

Акцентуація характеру (К.Леонгард, А.Лічко).

Методи визначення характеру. Проблеми виховання і перевиховання характеру.

Здібності

Поняття про здібності. Теорії здібностей: концепція Ф. Галлея та Ф. Гальтона. Співвідношення здібностей і задатків. Структура здібностей. Відмінності у здібностях та їхня природа. Рівні розвитку здібностей: обдарованість, талант, геніальність.

Перелік питань для співбесіди. (Вступ до загальної психології.

Особистість як категорія загальної психології)

1. Предмет, структура, завдання і стан сучасної психології.
2. Психологія в системі наук. Основні галузі психології.
3. Основні етапи становлення і розвитку психології.
4. Методи загальної психології.
5. Мозок і психіка. Функції психіки.
6. Рушійні сили розвитку психіки.
7. Загальна характеристика розвитку психіки людини.
8. Основні умови психічного розвитку.
9. Свідомість та її структура. Свідоме та несвідоме в психічній діяльності людини.
10. Поняття про діяльність як прояв фізичної і психічної активності.
11. Зміст, структура, основні види діяльності.
12. Головні відмінності людської діяльності від активності тварини.
13. Поняття про особистість. Людина. Індивід, особистість, індивідуальність.
14. Психологічна структура особистості,
15. Спрямованість особистості.
16. Самосвідомість і Я-концепція особистості. Поняття про спілкування. Засоби і стилі спілкування
17. Функції та види мови і мовлення. Відмінності між мовою і мовленням
18. Класифікація груп та їх характеристика. Референтні групи та особистість,

Психічні процеси(пізнавальна сфера)

1. Відчуття як найпростіший пізнавальний психічний процес.
2. Теорії відчуттів: емпіризму, соліпсизму, специфічної енергії органів

- чуття, рефлекторна.
3. Особливості відчуття світла та кольору. Феномен Пуркіньє. Ахроматичний та хроматичний контрасти.
 4. Трикомпонентна теорія кольорового зору.
 5. Особливості відчуття тону і шуму.
 6. Поняття про консонанс і дисонанс. Психоакустичний ефект.
 7. Нюхові відчуття. Стереохімічна теорія нюху.
 8. Смакові відчуття.
 9. Тактильні та дотикові відчуття.
 10. Температурні та больові відчуття.
 11. Статичні та кінестетичні відчуття.
 12. Вібраційні та органічні відчуття.
 13. Систематична класифікація відчуттів.
 14. Структурно-генезисна класифікація відчуттів.
 15. Загальні властивості відчуттів.
 16. Абсолютна та диференційна чутливість. Пороги чутливості. Дріб Вебера.
 17. Логарифмічна форма основного психофізичного закону.
 18. Степенева форма основного психофізичного закону.
 19. Узагальнена форма основного психофізичного закону.
 20. Адаптація та взаємодія відчуттів.
 21. Сенсibiliзація та синестезія. Контраст відчуттів.
 22. Природа сприймань людини. Роль мікро- і макрорухів у формуванні образу сприймань.
 23. Основні теоретичні підходи до вивчення сприймань: структуралізм, гештальтпсихологія, екологічний підхід, конструктивістський підхід.
 24. Класифікація сприймань за провідним аналізатором.
 25. Класифікація сприймань за метою діяльності.
 26. Класифікація сприймань за основною формою існування матерії.
 27. Сприймання форми, величини та відстані об'єктів. Гострота зору. Акомодація та конвергенція. Окомір людини.
 28. Сприймання об'ємності та напрямку об'єктів. Монокулярний паралакс руху. Бінокулярний та монокулярний стереоефекти. Кінетичний ефект глибини.
 29. Зорові ілюзії.
 30. Сприймання часу.
 31. Сприймання руху. Стробоскопічний рух. Фі-феномен.
 32. Предметність та структурність сприймання.
 33. Цілісність сприймання. Закони цілісного сприймання форми.

34. Константність та апперцепція сприймання.
35. Осмисленість, узагальненість та вибірковість сприймання.
36. Індивідуальні відмінності сприймання. Типи сприймання.
37. Поняття про пам'ять та її основні функції.
38. Основні теоретичні підходи до вивчення пам'яті: фізіологічний, біохімічний, інформаційно-кібернетичний, психологічний.
39. Психологічні теорії пам'яті: асоціативна, гештальттеорія, біхевіоральна, психоаналітична, діяльнісна, когнітивна.
40. Класифікація пам'яті за тривалістю закріплення та зберігання матеріалу.
41. Класифікація пам'яті за характером психічної активності (за змістом).
42. Класифікація пам'яті за ступенем розуміння матеріалу.
43. Класифікація пам'яті за характером цілей діяльності.
44. Запам'ятовування як процес пам'яті: умови успішного запам'ятовування, ефект Зейгарнік.
45. Організація процесу заучування. Основні форми заучування. Закон Йоста.
46. Ефективна організація повторення матеріалу.
47. Збереження як процес пам'яті: умови успішного збереження, ефект краю.
48. Різновиди відтворення як процесу пам'яті. Умови успішного пригадування. Прийому пригадування.
49. Забування як процес пам'яті: теорії забування, умови забування. Проактивна та ретроактивна інтерференція.
50. Криві збереження (забування) Г. Еббінгауза та Г. П'єрона. Феномен ремінісценції.
51. Індивідуальні відмінності пам'яті. Типи образної пам'яті. Поняття про ейдетичну пам'ять.
52. Мислення як вища форма пізнавальної діяльності.
53. Основні детермінанти процесу мислення.
54. Ефект соціальної інгібіції та фасилітації.
55. Механістичний підхід до вивчення мислення.
56. Телеологічний підхід до вивчення мислення.
57. Цілісний підхід до вивчення мислення.
58. Генезисний підхід до вивчення мислення.
59. Особистісний (мотиваційний) підхід до вивчення мислення.
60. Історичний підхід до вивчення мислення.
61. Діяльнісний підхід до вивчення мислення.
62. Класифікація мислення за характером об'єкта мислительної діяльності.
63. Класифікація мислення за ступенем новизни і оригінальності.

64. Класифікація мислення за характером задач, засобом дії, розгорненням, ступенем реальності, впливом на емоційну сферу людини.
65. Основні стадії (фазова динаміка) процесу логічного та творчого мислення.
66. Мисленнєві операції людини.
67. Логічні форми мислення.
68. Індивідуальні відмінності мислення.
69. Індивідуальні стилі мислення: якості та типи розуму.
70. Інтелектуальні стилі.
71. Поняття про мову та мовлення. Функції мовлення.
72. Психолінгвістичні теорії розвитку мовлення: научіння, преформізму, релятивістська, когнітивна.
73. Зовнішнє мовлення. Усне, писемне та афективне мовлення.
74. Діалогічне та монологічне мовлення.
75. Історія розвитку писемного мовлення: піктографічне, ідеографічне, складове, літерно-звукове.
76. Егоцентричне мовлення.
77. Внутрішнє мовлення.
78. Психологічні механізми породження, сприймання та розуміння мовлення.
79. Поняття про універсальний предметний код.
80. Основні особливості мовлення.
81. Індивідуальні відмінності мовлення.
82. Стилi мовлення.
83. Загальне поняття про уяву. Основні функції уяви.
84. Основні теоретичні підходи до вивчення уяви: філософія раціоналізму, асоціативна психологія, психоаналіз.
85. Гіпотези щодо психологічних механізмів уяви.
86. Класифікація уяви за змістом; характером психічної активності; характером цілей діяльності.
87. Класифікація уяви за ступенем новизни і оригінальності; ступенем реальності; за просторовими характеристиками об'єктів.
88. Класифікація уяви за характером образів; провідною роллю психічних процесів.
89. Мрія як особливий вид уяви.
90. Прийоми створення образів уяви.
91. Індивідуальні відмінності уяви.
92. Загальне поняття про увагу та її основні функції.

93. Причини неуважності та шляхи їх подолання.
94. Основні теоретичні підходи до вивчення уваги: моторна, апперцептивно-волюнтаристська, емоційна, фізіологічна, діяльнісна та інформаційна.
95. Класифікація уваги за характером цілей діяльності.
96. Чинники мимовільної, довільної та післядовільної уваги.
97. Класифікація уваги за спрямованістю.
98. Класифікація уваги за формою організації; ступенем соціалізації.
99. Класифікація уваги за ступенем регуляції; орієнтацією на конкретні психічні процеси.
100. Основні властивості уваги

Емоційно-вольова сфера, психічні властивості

1. Емоції як психічний процес.
2. Теорії емоцій.
3. Фізіологічна основа емоцій.
4. Емоційні процеси в процесі життєдіяльності людини.
5. Емоції та почуття.
6. Вищі почуття.
7. Форми переживання почуттів.
8. Емоційні стани людини.
9. Види почуттів, їх характеристика.
10. Специфіка емоцій і почуттів.
11. Засоби управління емоціями.
12. Зв'язок моторики з емоційною сферою.
13. Вплив органічних станів людини на емоції та почуття.
14. Роль і функції емоцій у керуванні поведінкою та діяльністю.
15. Емоції очікування і прогнозу.
16. Фрустраційні емоції.
17. Комунікативні емоції.
18. Особливості психічних станів.
19. Структура, функції та класифікація емоційних станів.
20. Емоційні властивості людини.
21. Характеристика емоційних типів.
22. Стрес і шляхи його подолання.
23. Воля як регуляція психічної активності людини.
24. Теорії волі.
25. Поняття про волю. Структура вольового акту.

26. Фази складної вольової дії.
27. Вольові властивості особистості та їх розвиток.
28. Виховання та самовиховання волі.
29. Значення волі в організації діяльності і спілкування людини.
30. Зв'язок вольової регуляції поведінки з боротьбою мотивів, потребами і цілями людини.
31. Характеристика поняття «локус контролю» та його видів.
32. Воля і рефлексія.
33. Умови розвитку і формування та особливості виховання вольової людини.
34. Розлади складної вольової дії: чинники і наслідки.
35. Поняття про темперамент. Темперамент як природнича основа особистості і характеру.
36. Теорії темпераменту.
37. Тип ВНД як основа темпераменту.
38. Характеристика психологічних властивостей темпераменту.
39. Психологічна характеристика типів темпераменту.
40. Темперамент і продуктивність діяльності людини.
41. Врахування особливостей темпераменту в навчальній і трудовій діяльності.
42. Поняття про характер. Структура характеру.
43. Типове та індивідуальне в характері.
44. Провідні риси характеру особистості.
45. Вікові особливості розвитку характеру.
46. Основні етапи формування характеру.
47. Порівняльний аналіз понять «темперамент» і «характер».
48. Інтровертований тип характеру.
49. Екстравертований тип характеру.
50. Акцентуації характеру.
51. Виховання та самовиховання характеру.
52. Здібності, умови розвитку та формування здібностей.
53. Задатки і здібності.
54. Якісна і кількісна характеристика здібностей.
55. Структура здібностей.
56. Види здібностей.
57. Соціальні здібності.
58. Проблема творчих здібностей в психології.
59. Проблема обдарованості в сучасній системі освіти і виховання.
60. Здібності та їхній вплив на успішність діяльності.

61. Зв'язок темпераменту, характеру і здібностей в діяльності особистості.
62. Методи дослідження психічних властивостей особистості.

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Психологія, як наука та професійна діяльність.

Поняття «психології». Порівняння практичної, побутової та наукової психології. Предмет психології, як науки. Предмет психології, як практичної діяльності. Зв'язок психології з іншими науками. Галузі психології. Сфери практичної діяльності психолога: сфери освіти, сфери економіка та бізнесу, політична психологія, психологія сім'ї та соціальна психологія, клінічна психологія, військова та спортивна психологія, юридичної психології, екологічна психологія, тощо. Класифікація психологічних професій. Головні принципи роботи практичного психолога. Загальні функції психолога.

Об'єктивно-цільові моделі психологічної служби.

Поняття психологічної служби освіти в Україні. Її структура. Об'єктивно-цільові моделі психологічної служби. Основні моделі психологічної служби за пріоритетністю надання психологічної допомоги різним категоріям її об'єктів (за Л.М.Карамушкою). Поділ психологічної служби за пріоритетністю надання психологічної допомоги різним категоріям її об'єктів. Положення *«Про психологічну службу у системі освіти України»*.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціальності «Психологія».

Поняття про освітньо-кваліфікаційну характеристику спеціальності «Практична психологія». Професійна підготовка та професійне вдосконалення практичного психолога.

Провідні учбові та науково-дослідні психологічні центри. Взаємодія практичного психолога із суміжними спеціалістами. Вимоги до практичного психолога рівнів бакалавр, спеціаліст, магістр. Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціальності «Психологія». Сфери праці та економічної діяльності. Освітньо-професійна програма підготовки психологів. Кваліфікаційні вимоги до практичного психолога державної сфери праці. Система вмінь практичного психолога. Психологія професійної діяльності.

Особистість практичного психолога.

Розкриття професійно-важливих якостей психолога. Система (модель) індивідуальних рис практичного психолога. Явище рефлексії. Роль особистої самооцінки психолога у його роботі із клієнтом. «Широта підготовки – вузькість спеціалізації». Вимоги до теоретичної підготовки та практичної бази. Здатність та вміння організувати та проводити прикладні психологічні дослідження.

Етичні та психологічні вимоги до особистості практичного психолога .

Поняття «етики» та «професійної етики» у психології. Детальний розгляд Етичного кодексу психолога. Основні віхи професійної роботи психолога: відповідальність, компетентність, захист інтересів клієнта, конфіденційність, етичні правила психологічних досліджень, кваліфікована пропаганда психології, професійна кооперація. Поняття «професіограми». Професійні вимоги до психолога (професіограма психолога). Ознайомлення студентів із нормативно-правовими актами, що відіграють важливу роль у діяльності практичного психолога: Європейська соціальна хартія, Загальна Декларація прав людини, Конвенція про права дитини, Конвенція про боротьбу з дискримінацією у галузі освіти.

Професія практичного психолога у сфері освіти.

Поняття «психології освіти та виховання». Специфіка практичної психології сфери дошкільної, початкової, середньої та вищої освіти. Основні права та обов'язки шкільного психолога. Що повинен знати шкільний психолог. Заборони у роботі шкільного психолога. Кабінет психолога сфери освіти. Специфіка діловодства. Співпраця із соціальними та правоохоронними установами. Підвищення кваліфікації.

Психологія праці. Діяльність практичного психолога у сфері економіки та підприємства.

Поняття «психології праці»: трудовий процес, аналіз праці, робоче навантаження. Специфіка практичної психології сфери економіки та бізнесу. Стратегія соціального партнерства. Завдання та обов'язки психолога, який працює на підприємстві, в організації, в установі, тощо. Що повинен знати психолог, який працює на виробництві. Психологія менеджменту. Мистецтво управління персоналом. Соціометрія, як психо-діагностичний метод роботи психолога із колективом. Психологія дозвілля. Психологія формування продукту, формування іміджу, дослідження ринку збуту.

Практична діяльність психолога у сфері правового захисту.

Поняття «юридичної, судової та пенітенціарної психології» та «психології правового захисту. Структурність системи юридичної психології: основи юридичної психології, психологія законності та правопорядку, психологічні основи правоохоронної діяльності, психологічні особливості вирішення завдань правоохоронної діяльності, психологічні особливості діяльності правоохоронних органів. Головні завдання її підрозділів. Класифікація методів юридичної психології: методи наукового пізнання; методи вивчення особистості в юридичній діяльності; методи психологічного впливу на

особистість, методи судово-психологічної експертизи. Зв'язок юридичної психології з іншими галузями правоохоронної системи.

Практична діяльність психолога у сфері соціального захисту.

Організаційна структура мережі соціальних центрів. Головні завдання та обов'язки психолога, який працює у соціальному закладі. Що повинен знати психолог соціальної сфери. Специфіка роботи психолога у спеціалізованих соціальних закладах: служби соціальної підтримки сімей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями, обласні центри соціально-психологічної допомоги, служби психологічної допомоги «Телефон довіри», служби супроводу неповнолітніх, які перебувають у місцях позбавлення волі та повернулися із них; консультативні пункти для ін'єкційних споживачів наркотиків, мобільні консультаційні пункти соціально-психологічної допомоги у сільській та гірській місцевостях, тощо. Розподіл всіх послуг, що надаються у соціальній сфері. Потенційні клієнти центрів соціального захисту.

Інші сфери практичної діяльності психолога: політика, PR, засоби масових комунікацій, реклами. Клінічна психологія. Військова та спортивна психологія.

Специфіка психології політичної сфери та психології вибору. Основні завдання політичного психолога. Політичне діяльність, як вплив на людей. Сфера політичних поглядів. Формування суспільної думки. Сприймання телебачення. Вплив на свідомість інших ЗМІ. Взаємодія з мас-медіа. Наукове дослідження впливу ЗМІ на людей. Формування реклами. Її принципи.

Поняття «клінічної психології». Головні завдання діяльності. Специфіка роботи психолога у поліклініці, у центрі планування сім'ї, і реабілітаційних медичних центрах, у санаторіях та профілакторіях. Психологія спорту: спортивні досягнення, тренування, спортивна терапія. Специфіка практичної діяльності спортивного психолога. Спільне та відмінне у діяльності психолога у спортивній та військовій сферах.

Просвітницько-пропагандистська та профілактична діяльність.

Зміст поняття просвітницько-пропагандистської роботи психолога. Її головні завдання. Психолого-профілактична діяльність психолога. Найважливіші напрямки психо-профілактики.

Психолого-діагностична діяльність.

Загальне поняття про психодіагностику та психологічний діагноз. Психодіагностичні методи та вимоги, що висуваються до них. Індивідуальна та групова діагностика. Етапи психодіагностичної діяльності. Перелік психодіагностичних методик шкільного психолога .

Психолого-корекційна діяльність практичного психолога.

Поняття «психокорекції». Її принципи, основні цілі. Класифікація видів психокорекції. 5 основних компонентів психокорекційної моделі. Вимоги до психолога, який здійснює психокорекційні заходи. Вимоги та очікування до клієнта. Психоаналітичні техніки, що використовуються у психокорекції. Психотерапевтичні напрями, які використовуються у психокорекції.

Психотерапевтична діяльність.

Поняття «психотерапії». Класифікація видів психотерапії: за предметом діяльності (індивідуальна, групова); за метою діяльності (загальна, спеціальна). Методи психотерапії: раціональна психотерапія, психоаналітична, когнітивно-аналітична, особистісно-орієнтована, емоційно-стресова, системно-сімейна, тілесно-орієнтована, позитивна, психотерапія, гештальттерапія, психодрама, символдрама, аутогенне тренування, арт-терапія, емоційно-стресова терапія, холотропне дихання, ребьофінг, тощо. Моделі психотерапії (за Оніщенком Г.). Чотири підходи до розгляду психотерапії (за Бондаренком О.Ф.).

Психологічне консультування, як вид діяльності практичного психолога.

Поняття «психологічного консультування». Основні положення. Головні цілі. Специфічні риси. Особливості консультування у психології. Класифікація видів консультування у психології: за об'єктом направленості, за тривалістю. Головні принципи психологічного консультування. Три позиції взаємодії «консультант-клієнт». Інтерв'ю, як особливий метод консультування.

Перелік питань для співбесіди з курсу «Вступ до спеціальності»:

1. Психологія, як наука та вид діяльності.
2. Предмет психології, як професії.

3. Головні принципи практичної діяльності психолога.
4. Принцип не нанесення шкоди клієнтові.
5. Принцип компетентності психолога.
6. Принцип безпристрасності психолога у роботі.
7. Принцип конфіденційності у діяльності психолога.
8. Функції практичного психолога.
9. Класифікація психологічних професій.
10. Галузі психології.
11. Зв'язок психології з іншими науками.
12. Завдання психолога сфери освіти.
13. Діяльність психолога у закладах соціальної сфери (на прикладі якогось конкретного закладу).
14. Завдання психолога, який працює на підприємстві.
15. Зміст практичної психології у сфері політики та реклами.
16. Зміст практичної психології у сфері юриспруденції та права.
17. Екологічна психологія. Зміст її діяльності.
18. Психологія спорту. Зміст її діяльності.
19. Військова психологія. Зміст її діяльності.
20. Клінічна психологія. Зміст її діяльності.
21. Зміст суспільної об'єктивно-цільової моделі психологічної служби.
22. Зміст організаційної об'єктивно-цільової моделі психологічної служби.
23. Зміст групової об'єктивно-цільової моделі психологічної служби.
24. Зміст особистісної об'єктивно-цільової моделі психологічної служби.
25. Порівняльна характеристика суспільної, організаційної, групової, особистісної моделі психологічної служби.
26. Зміст екстремальної моделі психологічної служби.
27. Зміст стабільної моделі психологічної служби.
28. Різниця між екстремальною та стабільною моделлю психологічної служби.
29. Професійно-важливі риси психолога.
30. Рефлексія, як невід'ємна риса самосвідомості психолога.
31. Вимоги до теоретичної підготовки та набуття практичної бази майбутнім психологом.
32. Здатність психолога до організації та проведення прикладних досліджень.
33. Методологічні основи роботи практичного психолога.
34. Роль психодіагностичних методів у діяльності психолога. Класифікація психодіагностичних методик.
35. Зміст психокорекційної роботи психолога. Етапи проведення психокорекції.
36. Психопрофілактична робота психолога у школі.
37. Психологічне консультування, як один із найважливіших видів діяльності психолога.
38. Поняття «професійного вигорання» практикуючих психологів. Явище «супервізії» у практичній діяльності психолога.
39. Етичні та психологічні вимоги до особистості практичного психолога.

40. Поняття професійної етики.
41. Особливості діловодства практичного психолога.
42. Кабінет практичного психолога, його основні завдання. Положення про психологічний кабінет.
43. Етика у роботі практичного психолога. Етичний кодекс психолога.
44. Професіограма психолога.
45. Зміст специфіки роботи практичного психолога.
46. Особливості діловодства практичного психолога у школі.
47. Взаємодія практичного психолога із суміжними спеціалістами.
48. Професійна підготовка та професійне вдосконалення практичного психолога.
49. Метод самоспостереження, як спосіб власного удосконалення для психолога.
50. Перелік та короткий аналіз всіх нормативно-правових документів, якими повинен керуватися у своїй роботі психолог (*Етичний кодекс психолога, Положення про психологічний кабінет, Положення про психологічну службу, Загальна декларація прав людини, Конвенція про права дитини, Європейська соціальна хартія, Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти*).

4. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

При усному / письмовому випробуванні екзаменаційний білет включає 4 питання, які, відповідно, розкриваються вступником в усному чи письмовому вигляді.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Критерії оцінювання співбесіди

Критерії оцінювання (усного) письмового випробування. Виконання завдань оцінюється за такими критеріями:

- повнота й ґрунтовність викладу навчального матеріалу;
- аргументованість тверджень;
- суб'єктне усвідомлення змісту;
- термінологічна коректність.

Оцінювання 1 теоретичного питання екзаменаційного білету усного (письмового) випробування подано у таблиці

Алгоритм оцінювання теоретичного питання	Кількість балів (максимальна кількість балів за 1 питання – 50)
Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продемонстровано термінологічну грамотність	40-50
Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.	30-39
Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	20-29
Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	10-19

Максимальна оцінка за відповідь на екзаменаційний білет усного (письмового) випробування складає 200 балів, оцінку «відмінно» отримують абітурієнти, які отримали за результатами випробування 180-200 балів, оцінку «добре» – 150-179 балів, оцінку «задовільно» – 120-149 балів, «незадовільно» – 119 балів і менше.

Розроблені критерії дають можливість:

- адекватно оцінити виконання студентами тестових завдань або питань усного (письмового) випробування;
- виявити якісний рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості вмінь, передбачених програмою;
- зробити відповідний загальний висновок про рівень сформованості у майбутніх фахівців професійної компетентності, про їхню готовність творчо здійснювати фахову діяльність.

6. ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА/ РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Список літератури

1. Абульханова-Славская К. А. Деятельность и психология личности. - М.: Наука, 1980. - 334 с.
2. Анатомія центральної нервової системи (спинний і головний мозок). Навч.-метод, посіб. з анатомії людини. — К. 1999. — 120 с
3. Андреева О. А. Техника тренировки памяти. — Екатеринбург, 1992.
4. Асмолов А. Г. Психология личности. Принципы общепсихологического анализа: Учебник. — М.: МГУ, 1990.
5. Богданова Т. Г., Корнилова Т. В. Диагностика познавательной сферы ребёнка. — К., 1997.
6. Веккер Л. М. Психические процессы. — В 3-х т. — Л., 1974-1981.
7. Выготский Л. С. История развития высших психических функций // Собр. сочин.: В 6 т. - М.: Педагогика, 1983. - Т. 3. - 328 с.
8. Выготский Л. С. Проблемы развития психики. Собрание сочинений. — М.: Педагогика, 1983. — Том 3
9. Выготский Л. С. Психология. М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. -1008 с. (Серия «Мир психологии»).
10. Гамезо М. В., Домашенко И. А. Атлас по психологии: Учеб. пособие. - М., 1986.
11. Гениями не рождаются. Общество и способности человека. — М., 1989.
12. Данилов Н. Н., Крылова А. Л. Физиология высшей нервной деятельности. — Ростов на Дону: Феникс, 2001. — 480 с.
13. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. — СПб.: Изд-во «Питер-Ком», 1999. — 368 с.
14. Долинська Л. В, Гоголь О. В., Зінченко Л. М. Педагогічне мовлення. — К, 1996.
15. Ждан А. И. История психологии: от античности до наших дней. — М., 1990. - 367с.
16. Життєві кризи особистості/ Навч.-метод, посіб.: у 2-х частинах. - К.,1998.
17. Скрипченко О., Долинська Л., Огороднійчук З. та ін. Загальна психологія: Курс лекцій. — К., 1997.
18. Скрипченко О., Долинська Л., Огороднійчук З. та ін. Загальна психологія: Навч. посіб. — К: «А.П.Н.», 1999 — с. 463.
19. Загальна психологія: практикум /Укладач З. В. Огороднійчук. — К.,- 2004.- 195с.
20. Заика Е. В. Экспериментальная психология памяти: основные методики и результаты исследований. — Х., 1992.

- 21.Занюк С. Психологія мотивації та емоцій. — Луцьк, 1997.
- 22.Збірник завдань з загальної психології /За редакцією В. С. Мер-ліна. - К, 1977.
- 23.Иванников В. А. Психологические механизмы волевой регуляции. - М.: МГУ, 1991.
- 24.Иванов Е. Ф. Психология мышления и памяти: Учеб. пособ. — Х.: ХГУ, 1990.
- 25.Игнатъев Е. И. Воображение и его развитие в творческой деятельности человека. — М.: Знание, 1968.
- 26.Изард К. Эмоции человека. — М., 1980.
- 27.Ильин П. М. Психология воли. - С.-П., 2000.
- 28.Ильясов И. И. Система эвристических приемов решения задач. — М., 1992.
- 29.История зарубежной психологии: 30-60-е годы XX века. Тексты/ Под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан. - М., 1986.
- 30.Каган М. С. Мир общения. - М.: Политиздат, 1988. — 319 с.
- 31.Кон И. С. В поисках себя: личность и ее самосознание.— М.: Политиздат, 1987. — 366с.
- 32.Короленко Ц. П., Фролова Г В.Чудо воображения. Воображение в норме и патологии. — Новосибирск, 1975.
- 33.Костюк Г С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. — К.: Радянська школа, 1989. — 608 с
- 34.Кузьмина Н. В. Способности, одаренность, талант учителя. — 1985.
- 35.Ковалевский П. И. Одаренные безумием: психиатрические эскизы с истории: — К.: Украина, 1994. — 368 с.
- 36.Левитов Н. Д. Психология характера. — М., 1969.
- 37.Лезер Ф.Тренировка памяти. — М., 1995.
- 38.Леонтьев А. Н. Проблемы развития психики. — Л., 1968.
- 39.Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. — М.: Политиздат. - 1975. - 304 с.
- 40.Леонтьев Д. А. Очерк психологии личности. — М., 1997.
- 41.Леоньев А. Н. Основы теории речевой деятельности. — М.: наука, 1974.
- 42.Ломов Б. Ф. Проблема общения в психологии. — М.: Наука, 1981.
- 43.Лурия А. Р. Маленькая книжка о большой памяти — М., 1994.
- 44.Лурия А. Р. Об историческом развитии познавательных процессов. - М.: Наука, 1974. - 172 с.
- 45.Лурия А. Р. Язык и сознание. - М.: Изд-во МГУ, 1979. - 319 с.
- 46.М'ясоїд П. А. Загальна психологія. Навч. посіб. — К.: Вища школа. — 276 с

- 47.Максименко С. Д. Общая психология. — М.: Рефл-бук, Ваклер, 1999.- 523 с.
- 48.Максименко С. Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці: методологія, методи, програми, процедури. — К., 1998.
- 49.Мерлин В. С. Очерк теории темперамента. — М., 1964.
- 50.Мерлин В. С. Структура личности: характер, способности, самосознание: Учебное пособие к спецкурсу «Основы психологии личности». — Пермь, 1990.

Рекомендована література

1. Загальна психологія/ За загальною редакцією Максименка С. Підручник для студентів вищих навчальних закладів – Видання третє, перер. та доповн. – Вінниця, 2006.
2. Загальна психологія: Підручник / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. – К.: Каравела, 2009.
3. Дрозденко К.С. Загальна психологія у практичному вимірі: Підручник. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 608 с.
4. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник – Видання друге, перер. та доповн. – К., 2004.
5. М'ясоїд П.А. Загальна психологія. – К.: Вища школа, 1998. – 476с.
6. Немов Р.С. Психологія. – М., Просвещение, 1995
7. Основи психології: Підручник / за заг. ред. О.В.Киричука, В.А. Роменця – вид.5-те, стереотип. К., 2002.
8. Партико Т. Б. Загальна психологія.- К. 2008. – 416 с.
9. Психологія : Підручник/ Ю.Л.Трофімов, В.В.Рибалка, П.А.Гончарук та ін.; за ред.. Ю.Л.Трофімова. – К.: Либідь, 1999. – 558 с.
10. Психологія / Под ред. Г.С.Костюка. – К., Радянська школа, 1968.
11. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. М., 1996.
12. Степанов О.М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки: Посібник. – К., 2003.

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Рекомендована література

1.1. Основна література:

1. Вачков И. В. Введение в профессию “психолог”: Учеб. пособие. — М.: Изд-во Москов. психол.-соц. ин-та, 2004. — 464 с.

2. Введение в практическую социальную психологию / Под ред. Ю. М. Жукова, Л. А. Петровской, О. В. Соловьевой. — 2-е изд., испр. — М.: Смысл, 1996. — 373 с.
3. Гочарук П.А. Програма курсу “Вступ у спеціальність”. К: КДУ, 1982.
4. Дуткевич Т. В., Савицька О. В. Вступ до спеціальності. Навч.посібник.-К.: Центр учбової л-ри, 2007.-256с.
5. Етичний кодекс психолога.
6. Зеев Э.Ф. психология профессий: Учебное пособие для вузов. М.: Академический проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2003.
7. Карандашев В. Н. Психология: Введение в профессию. Уч.пос. для вузов. – М.: Академия, 2003.
8. Климов Е.А. психология профессионализма: избранные психологические труды. М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Модэк, 2003.
9. Локалова Н.П. Психология. Введение в профессию. – СПб.: Питер, 2010.- 176с.
- 10.Маркова А.К. Психология профессионализма. М.: Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996.
- 11.Освітньо-професійна програма вищої освіти за професійним спрямуванням: 6.001 Психологія (сукупність норм обов’язкового мінімуму змісту і рівня підготовки бакалавра і магістра психології). – Запоріжжя, 1997.
12. Положення про психологічну службу системи освіти України // Практична психологія та соціальна робота - №2. – 2000. – С.35-38.
13. Права дитини: Від витоків до сьогодення: Збірник текстів методичних та інформаційних матеріалів. – К.: Либідь, 2002. – 280с.
14. Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи. – К.: Наукова думка, 1992. – 198с.
15. Права людини: Основні міжнародно-правові документи / Упор. Ю.К. Качуренко. – К.: Вища школа, 1989. – 248с.
16. Практична психологія в системі освіти: Питання організації та методики / За ред. В.Г. Панка. – К.: Либідь, 1995. – 204с.

1.2. Додаткова література:

1. 2000 профессий. Энциклопедический справочник. Минск, 1986.
2. Абрамова Г. С. Практикум по психологическому консультированию. – Екатеринбург: Деловая книга, м.: Изд.центр «ACADEMIA» 1995. – 128с.
3. Абрамова Г. С. Практическая психология. — М.: Academia, 1997. — 386 с.
4. Андреева Г.М. Актуальные проблемы социальной психологии. – м.: Изд-во МГУ, 1988. – С.91-109.
5. Бажутина С. Б., Воронина Г. Г., Булах И. П. Практическая психология в вузе и школе. – Луганск: Январь, 2000. – 113с.
6. Біла О. Г. Соціально-психологічні детермінанти особистісного становлення психолога-практика // проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наук.пр.Інституту психології ім.Г.С.Костюка АПН України / За ред. С.Д.Максименка. – К.: Укртехпрес, 1997. – 216с.

7. Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь: теория и практика: Учеб. пособие для студ. старших курсов психол. фак. и отд-ний ун-тов. — К.: Укртехпрес, 1997.— 216 с.1
8. Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навч. посібник.-К.: Центр учбової-ри, 2008.- 360с.
9. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: Навч. посіб. — К.: Четверта хвиля, 2004. — 256 с.
10. Государственные образовательные стандарты высшего профессионального образования: 540000. Педагогические науки. — СПб.: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2000. — 412с.
11. Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посіб. для студ. ВНЗ: У 3 т. / За ред. Р. Трача, Г. Балла. — Т. 2. Психологія і духовність (Світоглядні аспекти гуманістично зорієнтованих напрямів у сучасній західній психології). — 2005. — 279 с.
12. Демьянов Ю. Г. Основы психопрофилактики и психотерапии: Пособие для студентов псих. ф-тов ун-тов. — СПб.: Паритет, 1999. — 244с.
13. Забродин Ю. М. Становление психологии и проблемы психологической службы // Тенденции развития психологической науки / Отв. ред. Б. Ф. Ломов, Л. И. Анцыферова. — М.: Наука, 1989. — С. 255-269.
14. Климов Е. А. Введение в психологию труда. — М.: Изд.-во МГУ, 1988. — С. 175-186.
15. Коломінський Н. Л. Психологія педагогічного менеджменту. — К.: МАУП, 1996. — 176 с.
16. Коротка інформація щодо діяльності системи центрів соціальних служб для молоді // Практична психологія і соціальна робота — 1999. - №7. — С. 43-46.
17. Максименко С. Д., Ільїна Т. Б. До проблеми розробки освітньо-кваліфікаційної характеристики сучасного психолога // Практична психологія та соціальна робота. — 1999. - №1. — С. 2-6.
18. Мэй Р. Искусство психологического консультирования / Пер. с англ. Т. К. Кругловой. — М.: Независимая фирма “Класс”, 1994. — 144 с.
19. Настольная книга практического психолога в образовании: Учеб. пособие. — М.: Владос, 1996. — 303 с.
20. Немов Р. С. Основы психологического консультирования. — М.: Владос, 1999. — 528с.
21. Немов Р. С. Психология. — В 3 кн. — М.: Владос, 2001. — Кн. 2: Психология образования. - 608с.
22. Общая психология / Под. ред. А. В. Петровского. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Просвещение, 1986. — 464с.
23. Осипова А. А. Общая психокоррекция: Учебн. пособие для студентов вузов. — М.: ТЦ Сфера, 2004. — 512с.
24. Основы практичної психології / За ред. В. Панка, Н. Чепелевої та ін. — К.: Либідь, 1999.

25. Основи практичної психології/за ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н.Чепелєва та інш.: підручник для студентів вищих навч. закладів, 3-тє видання.-К.: Либідь, 2006.- 536с.
26. Панок В.Г. Концепція національної соціально-психологічної служби // Педагогіка і психологія. – 1994. - №2. – С.3-10.
27. Панок В.Г. Українська практична психологія: визначення, структура і завдання // Практична психологія і соціальна робота. – 1997. - №10. – С.; - 1998. - №1. – С.
28. Пов'якель Н.І., Блохіна І.О. Психологічні передумови становлення позитивної Я-концепції як базового компоненту професійного самовизначення психолога // Психологія: Зб.наук.пр. – Вип.2(5). – К.: НПУ,1999. – С.177-183.
29. Психологическая диагностика: Проблемы и исследования / Под ред. К. М. Гуревича. — М.: Педагогика, 1981. — 232 с.
30. Психологическая диагностика: Учебник для вузов / Под ред. М.К.Акимовой, К.М. Гуревича. – СПб.: Питер, 2007. – 652с., С.329-343
31. Психологическая служба в вузе: Сб. ст. / Науч. ред. Н. М. Пейсахов. — Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1981. — 239 с.
32. Психологические тесты / под ред. А. А.Карелина: В 2 т. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – Т.2. – С.69-77,179-19.
33. Психологічні Центри України. К, 1996.
34. Психолого-педагогическая профконсультация учащихся / Под ред. Е. А. Климова. — Л., 1975. — 99 с.
35. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности: Пособие для специалистов, работающих с персоналом. — М.: Изд. дом “Красная площадь”, 1996. — 400 с.
36. Рабочая книга школьного психолога / Под ред. И. В. Дубровиной. — М.: Просвещение, 1991. — 303 с.
37. Рамуль К.А. О психологии ученого и, в частности, о психологии ученого-психолога // Вопросы психологии. – 1965. - №6. – С.6-9.
38. Рубинштейн С.Л. Вопросы психологической теории // Вопросы психологии. – 1955. - №1. – С.5-17.
39. Рубинштейн С.Л. Проблемы общей психологии. – М.: Педагогика, 1973. – 396с.
40. Савчин М. Загальна психологія. В2 кн. – Т.1. – Дрогобич: Відродження, 1998. – 156с.
41. Сидоренко І.С. Актуальні напрямки роботи психолога в організації малого бізнесу // Актуальні проблеми психології. Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. – Т.4. – К., 2002. – С.211-213.
42. Скоков С.І. Психологічна служба в установах кримінально-виконавчої системи України // Практична психологія і соціальна робота. – 2002. - №6. – С.54-58.
43. Сохань А.В. и др. Жизненный путь личности. К, 1987.
44. Социально-психологическая служба промышленного предприятия: теория, опыт, практика. — Курган, 1983.

45. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів та слухачів інститутів післядипломної освіти / За наук. ред. Л. М. Карамушки. — К.: ІНКОС, 2005. — 366 с.11
46. Тобиас Л. Психологическое консультирование и менеджмент: Взгляд специалиста / Пер. с англ. А. И. Сотова. — М.: Независимая фирма “Класс”, 1997. — 160 с.
47. Харькин В., Гройсман А. Тренинги самооздоровления и самосоздания. — М.: Магистр, 1996. — 196 с.
48. Чепелева Н.В., Пов’якель Н.І. Теоретичне обґрунтування моделі особистості практичного психолога // Психологія: Збірник наукових праць – Вип.3. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 1998. – С.35-41.
49. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання. — К.: Вища шк., 2004. — 679 с.12.